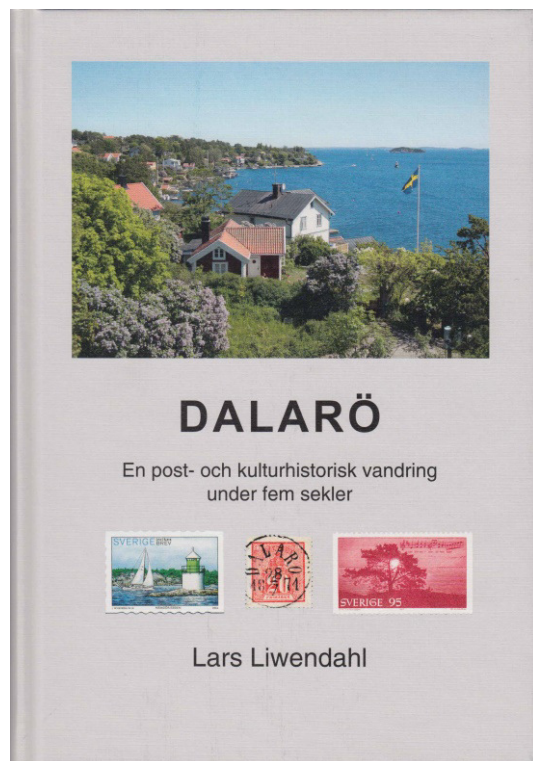

Posthantering till och från Dalarö.

SC284
2023

I Lars Liwendahls bok finns nästan allt om posthanteringen till och från Dalarö.

Samla på en plats - Vad är historia.

Att samla tidningsklipp, brev, vykort, händelser och kombinera detta till en bok.

285 sidor med text och bild.

Boken tar upp bl.a. Posthistoria, Kulturhistoria, Postkontor, Poststämplat, Brevbäring, Posthantering, Fraktmärken, Ångbåtslinjer.

Mot bakgrund av detta så är följande sidor bara ett enkelt komplement baserat på de bilder och text som DHF har tillgång till.

Vissa delar kanske, till viss del, finns med i Liwendahls bok.

Postutvecklingen på Dalarö

- 1636** Är det år då Dalarö anges som samhälle och postgång i någon enklare form började införas eftersom Dalarö blev inloppsstation / tullstation för fartyg.
Posthanteringen gick troligtvis via Tullhuset.
- 1717** Reglerad postordning på Dalarö infördes under tidigt 1700-tal. Härom vittnar en skrivelse 1717, vilken bl.a. handlar om förbättrad postutväxling mellan Dalarö och Stockholm.
- 1735** I ett Kungl. brev den 8 maj 1735 redogörs för ett förslag om postkontor, som skulle förestås av en tullnär. I ersättning skulle tullnären åtnjuta inkommande postavgifter.
- 1761** Även i andra skrivelser, t.ex. 1761, talas om postkontoret och den förste postmästaren utnämndes, Lars Filéen. I skrivelsen omnämns, att tullinspektors- och postmästarsysslorna alltid brukat vara förenade.
- 1770** I Kungl. brev den 9 november 1769 åberopas att postkontor öppnades den 14 maj 1770 enligt cirkulär. Sannolikt är, att det dittills varit fråga om en enklare postanordning, ehuru benämningen postkontor och postmästare använts. Det är förts 1770 som man fastställer enhetlig taxa för Dalarö. Postkontoret låg då på Dvärgbacken 1.
- 1915** Postkontoret indrogs och ersattes av poststation den 1 oktober 1915.
- 1959** Den 1 oktober höjdes poststationen till postexpedition eftersom omsättningen hade höjts. Berta Viola Waldaeus blev chef för postkontoret vid Odinsvägen 18.
Hon fick då titeln Stationsmästare.
- 1970** Posten på Dalarö fyller 200 år.
- 2006** Postverksamheten upphör och postkontoret på Dalarö stängs och kvarvarande postverksamhet lämnas ut på entreprenad s.k. "post-i-butik".

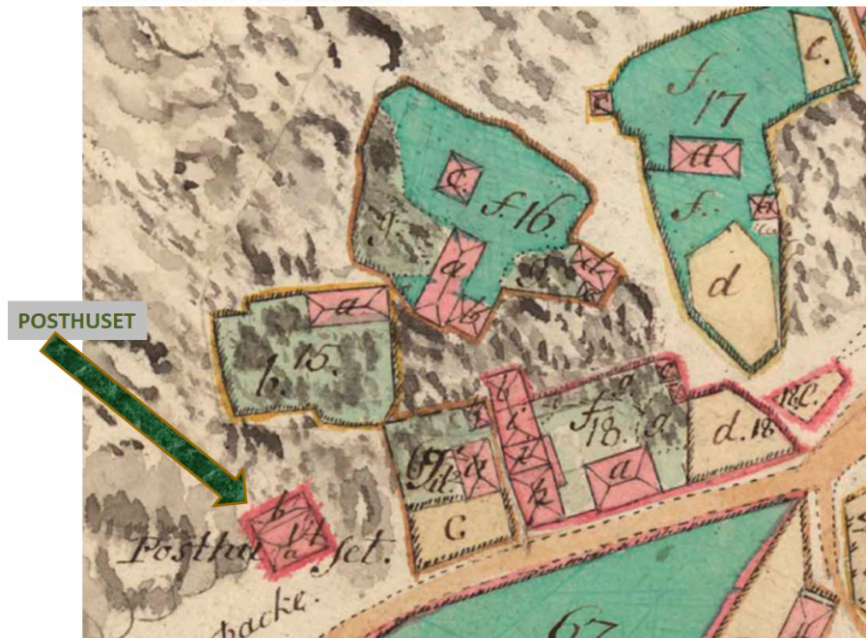
Postväska för Kommendanten på Dalarö fästning, åren 1850-1860.

Posthuset Dvärgbacken 1, Dalarö 2:3.

Redan 1770 öppnades ett postkontor i gamla Tullhuset, eftersom Stora Sjötullen behövde regelbundna posturer till Stockholm. På tomtkarta från 1796 finns posthuset inritat och benämns då som postkontor.

Förstorad del av 1796 års karta

Kommendantbostaden/Posthuset i kvarteret Kättingen, Dvärgbacken 1, adressen var tidigare Odinsvägen 9. Här syns huset med den veranda som revs 1955.

Postiljonsbrevlåda, njurformad med bärrem intill kroppen.

1868 bestämdes i Poststyrelsens cirkulär nr 12 att en ny typ av brevlåda skulle införas. Brevlådan skulle finnas på alla de linjer på vilken posten, utan att befordras med järnväg eller diligens, regelbundet åtföljdes av postiljon.

Brev kunde postas av allmänheten direkt i lådan under lantbrevbärarens färd. Brevlådan var låsbar och tömdes genom ett lock i lådans överkant.

Postkontoret Stockholm 20 för lantbrevbäring omfattade linjen Stockholm - Dalarö.

De första postiljonsbrevlådorna var av bleckplåt men senare tillverkades de även i aluminium.

Inom svenska Postverket, har tjänstemän av lägre grad kallats för postiljoner.

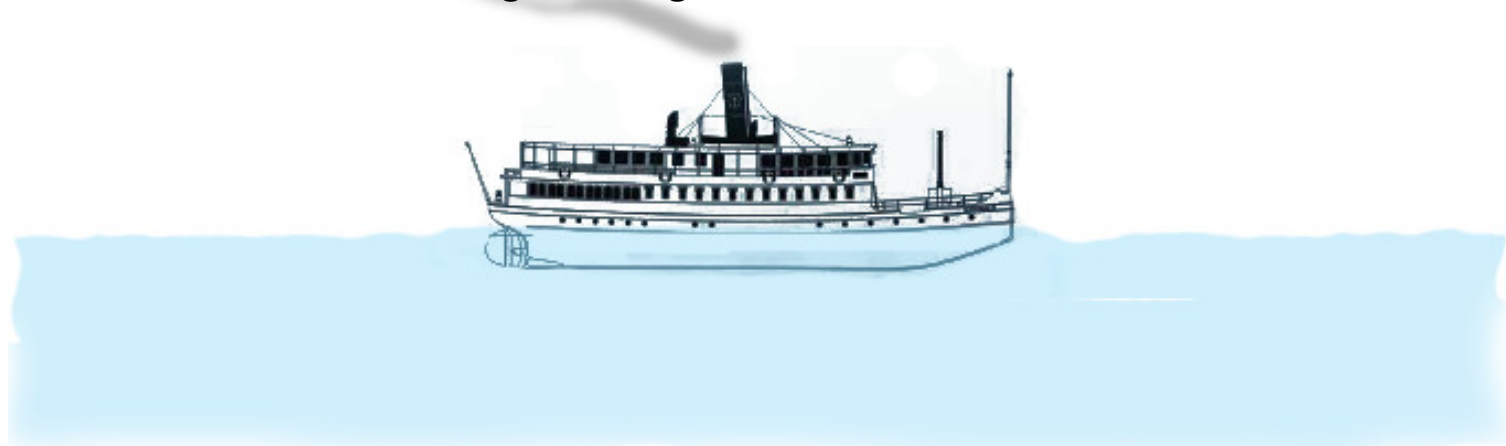
Uppgift enligt *Postmuseums digitala arkiv*.

Ur Postverkets berättelse 1868, Generalpoststyrelsen nr 5.

Sedan erfarenheten ådagalagt, i hvilken hög grad de å postdiligenserna befintliga brevlådor anlåtats af allmänheten, förordnade den 27 juni 1868 Generalpoststyrelsen, att från och med början af påföljande månad skulle tillfälle beredas till lådbrefsbefordran med alla de poster, som ständigt åtföljas af postiljon.

För sådant ändamål blefvo de postiljoner, som beledsaga s. k. vanliga samt förenade bref- och paketposter, försedda med en art mindre, lösa blecklådor, hvilka å skjutsombytesställena hållas tillgängliga för dem, som däri kunna vilja nedlägga bref. Genom denna anordning, hvarmed afsetts icke allenast att underlätta brefvexlingen för allmänheten, utan äfven att, såvidt möjligt vore, betaga postiljonerna tillfälle till brefbefordring för egen räkning, har det äfven varit möjligt meddela förbud mot aflemnande till postiljon af bref, som böra i brevlådan nedläggas.

Från att posten tidigare transporterats med häst och vagn sträckan Dalarö – Stockholm året runt, började den sommartid att sändas med ångbåt, troligen från sommaren 1867.

Den post som inte kunde transporteras med båt vintertid skickades från år 1902 med Nynäs järnvägen till Österhaninge station och sedan till Dalarös nya post- och telegrafstation, på Postvägen 3, som byggdes några år efter branden 1890.

Ångbåtspost 1904. Här skickat med ångfartyget s/s Dalarö Ström.

Ett brev från Dalarö 1903 till Helsingfors klarades med ångbåtspost på ett dygn.

Postförhållandena på Dalarö.

Bland andra förmåner, som stått oss till buds under förflutna sommar, har äfven varit den att vi erhållit daglig post, hvarigenom det varit oss möjligt att kunna följa med dagens händelser. Nu har emellertid saken ställt sig helt annorlunda, sedan bad- och sommargästerna flyttat, ty efter den 20 september har postförseeln hit delvis upphört. Om en person i hufvudstaden nu t. ex. behöfver skriva ett bref hit och lägger det i postlådan efter kl. 12 på en lördag, så kan adressaten få hämta det först påföljande tisdag afton mellan kl. 5 och 7 härstädes. Ingen af Dagens Nyheter's ärade läsare må förundra sig öfver att vi känna oss såsom förflyttade långt tillbaka i tiden. Det är rent af vemodsfullt att tänka därpå.

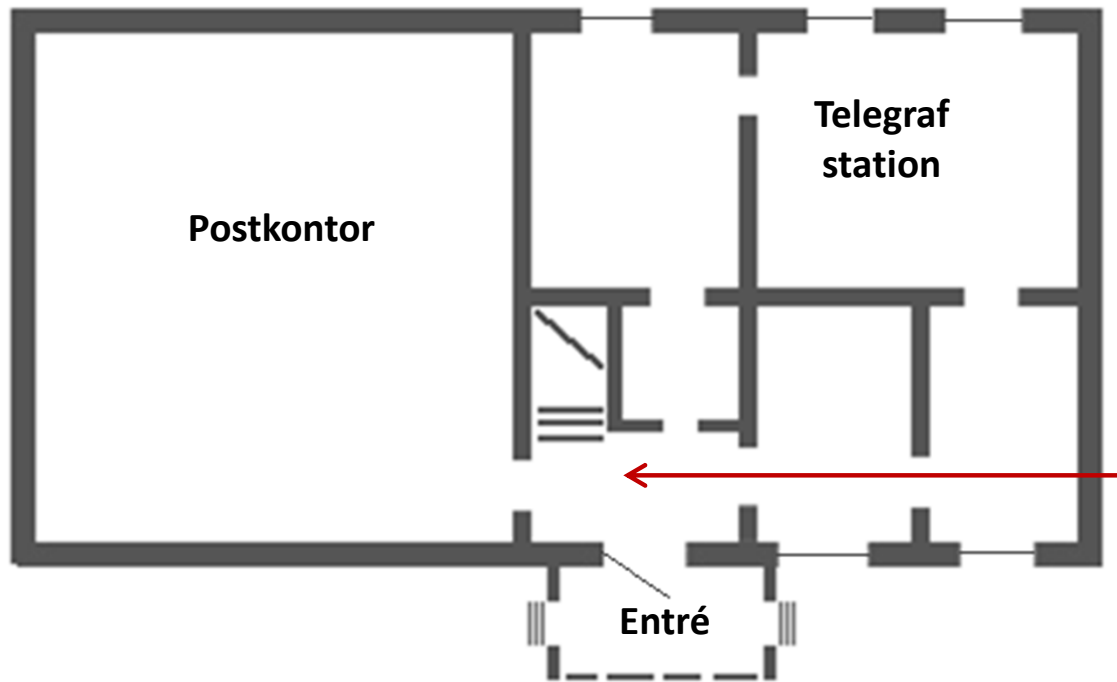
Fastän Södertörns ångbåtsbolag uppehåller daglig förbindelse mellan Stockholm och Dalarö, tyckes det dock höra till det omöjliga att kunna få post mer än högst tre gånger i veckan. Under förra vintern, då vi sjöledes icke hade någon förbindelse med Stockholm, fingo vi ändå post fyra gånger i veckan. Nu har det såsom genom ett trollslag gått ned från sju till tre, hvilket gör att utsikterna för kommande vinter te sig allt annat än ljusa i detta fall.

Det förefaller bra besynnerligt att ett municipalsamhälle så nära Stockholm skall vara så vanlottadt i detta afseende. Förutom samhället, som räknar 800 invånare, är det minst lika många på fastlandet och öarna som hämta sin post på Dalarö.

Vi tillåta oss härmed fråga om icke k. generalpoststyrelsen i Stockholm godhetsfullt ville söka att få postförhållandena här förbättrade, ty det är verkligen af behofvet påkalladt.

Nu måste vi ofta låta bli att skriva och i stället telefonera, hvilket i många fall icke alls blir detsamma. Finge vi post exempelvis sex dagar i veckan, blefve därigenom våra rimliga

Telegrafstationen fanns i utrymmen till höger innanför entrén och postverksamheten till vänster.
Som verksamhet var de helt avskilda.

Farstu med trappa till bostäder på övervåningen.

Eva Rosanders notering 1968:

Tomten inköptes 1892 för 800 kr och byggnaden uppfördes 1893.

Byggnaden är rektangulärt uppförd i resvirke, utvändigt utförd med gulbeige spritputs. (Okänt när så skedde.)

I Söder har byggnaden en vindskupa under plåtklätt sadeltak.

Här står några damer vid ingången till postlokalen.
Ingången till telegrafstationen är skyddad av verandan.

Lotsverket hade egna upptryckta kuvert. Här ett från 1918.

LOTSVERKET

Postiörskott Kr. Eschundrafemton 115f
Avs. J.A. Westerberg.

Dala

79 ore

Herr Skypmästare W. N. Dahlberg

708

Kalefsten

Tj. brev.

Å härvarande postanstalt har inlämnats en postanvisning

n:r 170 Adressort: Möller

Adressat: M. G. G. G.

Avgift 35 öre (Mottagande postfunktionär.)

Inbetalat belopp

Kronor	öre
40	35

DATA
1926
20

Inlämningskvitto 1926.

Förvara detta inlämningsbevis, till dess visshet vunnits, att försändelsen kommit adressaten tillhanda! Vid reklamation skall inlämningsbeviset företes.

MILITÄRBREV

SVERIGE
POSTANSTÄLT
FÄLTPOST
G

fru Olga Lundkvist

% Nils Lundkvist

Bre 1244

Bromölla

Obs!
Under kuvertets flik befintligt svarsmärke kan av mottagaren fränskiljas och användas såsom frimärke å till person vid krigsmakten adresserad brevfrösendelse om högst 500 grams vikt. Innehållet får dock endast utgöras av meddelanden eller trycksaker.

En svensk krigsman tiger med vad som rör försvaret.

Fältpost var det svenska totalförsvarets postdistribution i krig. Fältpost kunde tidigare även organiseras av Posten vid större förbandsövningar och följde då samma planer som gällde vid mobilisering och krig. Fältpostverksamheten upphörde 2008.

S.k. fältpost från 1940-talet.

Postbefordran med Dalaröbussen.

Postverket började anlita Dalaröbussen för sina posttransporter redan 1920.

Detta gällde höst, vinter och vår.

På sommaren var det fortfarande ångbåtarna som användes.

1930 tog busstrafiken över posttrafiken även sommartid.

Posten till och från Dalarö befordrades med Dalaröbussarna till långt in på 1960-talet.

Förutom postsäckar till Dalarö, Ornö och Utö hade bussen med sig två postväskor till de som bodde på Sanda gård respektive Sandemar.

Säckarna och väskorna låg framme i bussen alldeles bakom chauffören på golvet tillsammans med annat gods.

I brevbärarens tjänst på Dalarö ingick att på morgonen hämta all inkommande post vid bussen på torget, när den anlände kl. 07.00 från Stockholm.

Brevbäraren hade en handdragen kärra att lasta postsäckarna på.

Kärran drogs sedan till postkontoret, som först låg på Postvägen till 1944 och sedan på Odinsvägen.

Postsäckarna till Ornö och Utö drogs vidare på kärran ned till Hotellbryggan.

Dalarö postkontor vid Postvägen fick inte förvara några sedlar nattetid, då kontoret saknade kassavalv.

Detta innebar att varje dag skulle sedlarna sändas med kvällsbussen till Stockholm.

Nästa morgon sändes en mängd sedlar ut igen med morgonbussen.

Sedlarna stuvades i en värdepostväska.

Denna omständliga procedur fortgick fram till 1944 då postkontoret flyttades till Odinsvägen.

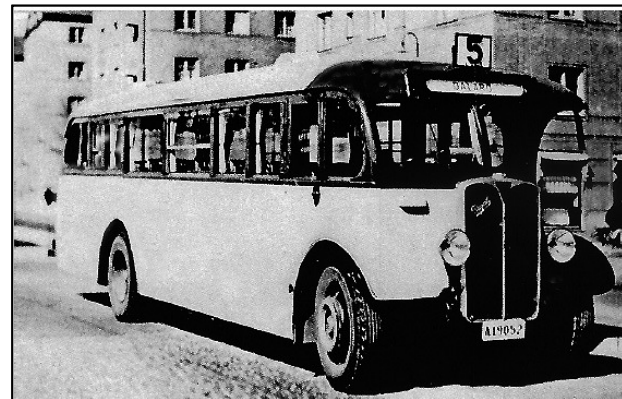
Källa: Lars Liwendahls bok om Dalarö

Alla paket och postsäckar som skulle vidare till Ornö och Utö drogs från torget ned till Hotellbryggan på en vagn oavsett väderförhållanden. Där väntade båten för vidare färd till Ornö och Utö. Båda poststationerna på Ornö och Utö lydde på den tiden under Dalaröposten.

Även kiosken på torget skötte utlämning av vissa paket.

Förutom passagerare transporterades post, tidningar och gods med Dalaröbussen. För att få med allt gods fick bussen vissa turer ha en släpkärra. Framtill hade bussen en hållare för cyklar.

Dalaröbussarna kunde köra ända in till Södra Bantorget (Medborgarplatsen) då de befördrade post.

Här står Buss A 19052 parkerad vid ordinarie station som var Skanstull, 1935.

Dalarö torg 1939.

Två okända personer och postiljonen Nils Lönnberg som här står längst till höger.

Den 21 februari 1947 startade den första posthelikoptern på sträckan Bromma – Dalarö – Huvudskär.

1959

Här har posthelikoptern kommit till Hotellbryggan på Dalarö. Flygkapten Georg Karlsson har även tagit med en dam som skall till doktorn.

Foto: Gustav Hansson, tidningen Folket i Bild.

Ibland hände det att den sjuke inte fick plats inne i helikoptern, den sjuke fick då ligga i en låda/box under helikoptern.

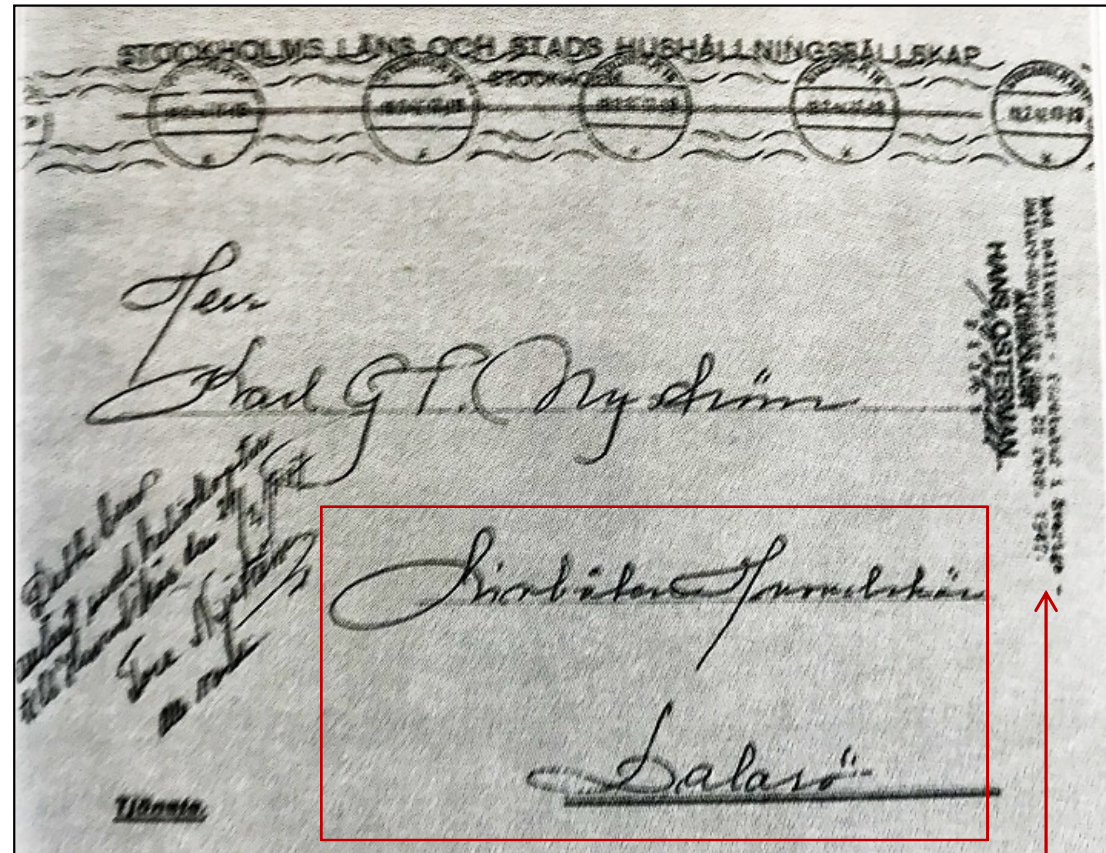

Foto från Örjan Lünings bok "Luftpostens historia i Norden".

Obs stämpeln Hans Osterman.

Första provflygningen inför postuppdrag i skärgården skedde på Bromma 1947.

Klipp ur SvD 1958.

Posthelikoptern, den stora trollsländan som flyger med brev mellan öarna, landade på hamnplanen bland kärror, pollare och en skylt som förbjuder all parkering. I plastbubblan satt flygkaptenen Elon Eurlin, solbränd som en fjällfarare. Medan propellerbladen sakta vispade runt berättade han att nästan all is hade försvunnit från skärgården och att det var fullt av fågel överallt. Det betyder att flygsäsongen är slut; den 3 maj upphör flygningarna.

Posthelikoptern går ned vid Hotellbryggan med flygkaptenen Elon Eurlin vid spakarna.

Helikopterpost från 1964

Postens trappa på baksidan av tegelhuset, Odinsvägen 18,
Dalarö 3:73.

Utdelning av post på Dalarö vid mitten av 1900-talet. Postförsändelserna kom med bussen till torget på Dalarö och drogs sedan till postkontoret, där de sorterades för utdelning. Brevbären använde vanligtvis cykel men ibland på vinter måste man ta till skidorna för att kunna dela ut posten. Distriktet vintertid var centrala Dalarö upp till Skärkarlsedet men på sommaren tillkom två distrikt, det väster om Vadviken och Smådalarö. Ibland kunde brevbäraren ta med cykeln på bussen hem till Dalarö efter uträttad postrunda.

1940

↑ Postkontoret på
Odinsvägen 18.

1961

Dalarö torg.

Foton från Postmuseum.
Foton av Yngve Hellström

Busshållplatsen vid
Vadviken.

Interiör från Dalarö postkontor.

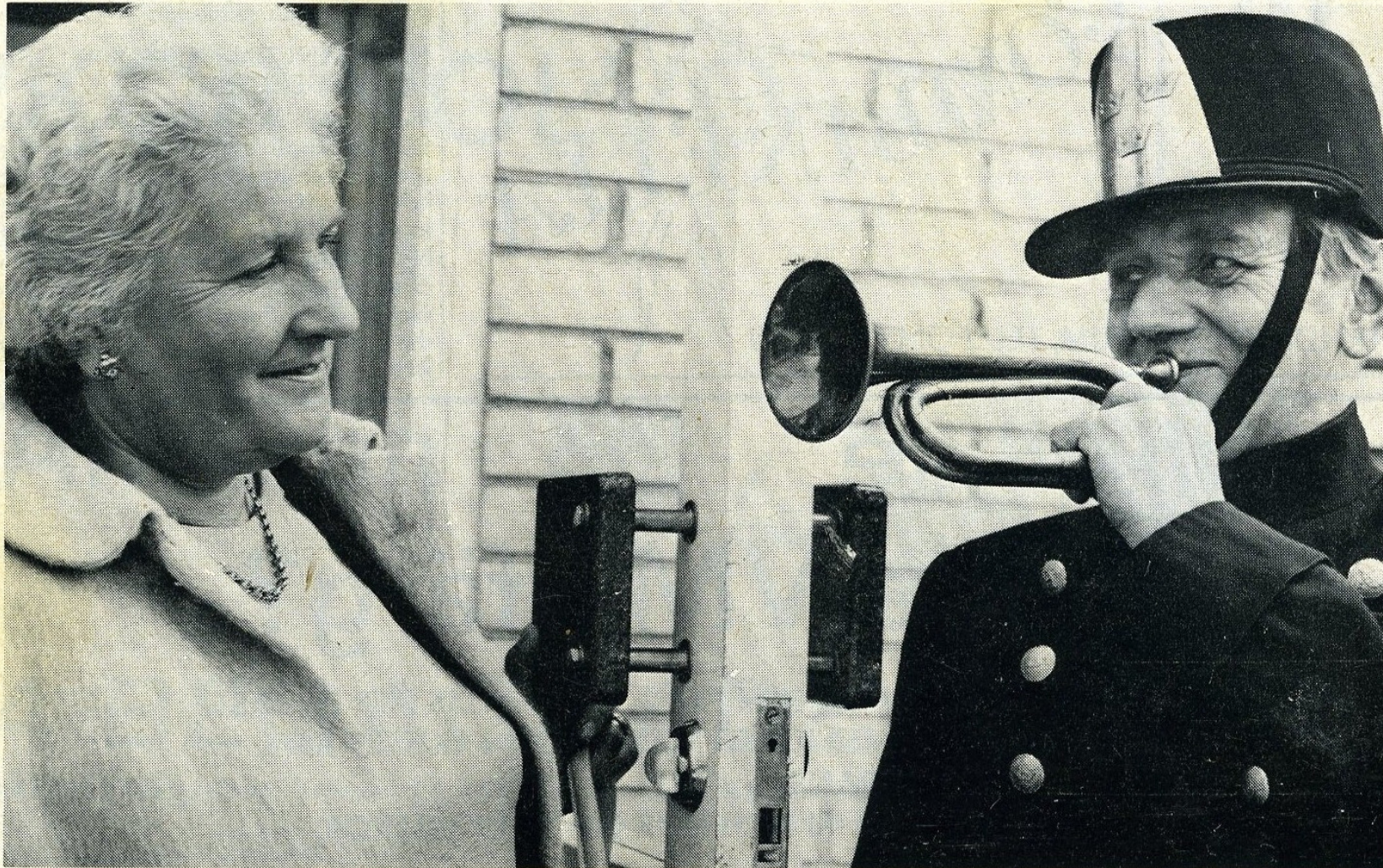
Posten i Sverige fyller 350 år, här sitter May Ek i kassan, 1973.

Postens lokaler i Tegelhuset, Odinsvägen 18, Dalarö 3:73.

Vi kassorna sitter Anna-Lisa Andersson och Judit Wallberg och postiljonen Nils Lönnberg.

Posten på Dalarö fyller 200 år 1970.

Postkontoret i Dalarö firade nyligen sin 200-årsdag. Två personer som väckte stor uppmärksamhet under jubilerandet var bl. a. postiljonen Torsten Ek, som här blåser en truddelutt på det gamla posthornet för en av gästerna, nämligen Hjördis Wahlström från Kymmendö — »Gustens sondotter».

Klipp ur Haningebladet 1970.

Postens firande av 200 års postverksamhet på Dalarö – 1970.

Postkontoret på Dalarö 200-årsjubilerade den 14 maj 1970. Man anordnade en festlighet med anledning av en kungörelse från den 14 mars 1770, som förtäljde att ett postkontor inrättats på Dalarö den 14 maj samma år. Den kungliga kungörelsen hittades av en Sundsvallsbo som ropat in en sprucken rakspegel på auktion och som visade sig innehålla denna kungörelse.

Firandet av den stora dagen i Dalaröpostens historia blev för såväl postpersonal som ortsbefolkningen en minnevärd dag.

Dagen till ära tog de emot sina gäster i allmogekläder från början av 1800-talet. Torsten Ek, välkänd på orten som den glade lantbrevbärare han är, trumpetade igång högtidligheten med ett posthorn, som Postmuseet ställt till förfogande. Hans uppgift för resten av dagen blev att öppna dörren för kunderna. Dessutom fick han otaliga gånger göra fotografierna till viljes, genom att växelvis tuta i hornet och göra honnör.

Mötet med "Quinnorna från förra seklet" inne i postlokalen var betagande. Stationsmästare Lola Waldaeus var iförd en svart fotsid högtidsklänning och i en av kassorna satt May Ek och betjänade kunderna i en minst sagt lika elegant klänning. Det var något alldeles speciellt över just den klänningen. Hon var nämligen iklädd "Madam Flods" brudklänning, som Strindberg kallade fru Eriksson på Kymmendö för i sin bok Hemsöborna.

Bland dem som hyllade jubilaren fanns många bekanta ansikten. Stockholmsdistriktets postdirektör, Knut Granquist, var närvarande och i hans sällskap sågs bl. a. byrådir. Carl-Otto Åhm från poststyrelsens PR-avdelning. Likaså tulldirektör Olof Monthan med fru, postmästare Maja-Lisa Liäs från Handens postdistrikt, kyrkoherde Thorsten Magnusson m.fl. Dessutom deltog ett äkta par från Kymmendö, som rönt stor uppmärksamhet med sin närvaro. Det var "Gustens sondotter", Hjördis Wahlström med make, postiljonen Rickard Wahlström. Som vanligt sades det många vackra ord om firarobjektet och dess verksamhet, som i begynnelsen hade mycket gemensamt med tullverket.

Dalaröposten 200 år

Det glada postkontoret i Dalarö 200-årsjubilerar. För ett par månader sedan hade man en festlighet med anledning av kungörelsen från den 14 mars 1770, som förtäljde om ett postkontors inrättande på Dalarö den 14 maj samma år. Den kungliga förordningen hittade en sundsvallsbo i en sprucken rakspegel som han ropat in på en auktion. Utan hans upptäckt hade kanske jubiléet blivit glömt. Nu blev det istället dubbelt jubilerande.

Firandet av den stora dagen i Dalarö-postens historia blev säkert för såväl postpersonal som ortsbefolkningen en trevlig dag att minnas för framtiden. Meningen var, att man skulle dra igång ståhejet på klockslaget 9.00 — men, som vid de flesta större evenemang, så blev det en akademisk kvart även här.

Höga vederbörande i all ära — men postkontorets personal bör först nämnas. De satte sin speciella prägel över tillställningen. Dagen till ära tog de emot sina gäster i allmogekläder från början av 1800-talet. Postisen Torsten Ek, välkänd på orten som den glade lantbrevbärare han är, trumpetade igång högtidligheten med ett posthorn, som Postmuséet ställt till förfogande. Hans uppgift för resten av dagen blev att öppna dörren för kunderna — den servicen blev mycket uppskattad. Dessutom fick han otaliga gånger göra fotografierna till viljes, genom att växelvis tuta i hornet och göra honnör.

MADAM FLOD

Mötet med »Quinnorna från förra

seklet» inne i postlokalen var helt betagande. Stationsmästare Lola Waldaeus var iförd en svart fotsid högtidsklänning och i en av kassorna satt May Ek och betjänade kunderna i en minst sagt lika elegant blåsa. Det var något alldeles speciellt över just den klänningen. Hon var nämligen iklädd »Madam Flods» brudklänning, som Strindberg kallade fru Eriksson på Kymmendö för i sin bok Hemsöborna.

Bland dem som hyllade jubilaren fanns många bekanta ansikten. Stockholmsdistriktets postdirektör, Knut Granquist, var givetvis närvarande och i hans sällskap sågs bl. a. byrådir. Carl-Otto Ahm från poststyrelsens PR-avdelning. Likaså tulldir. Olof Monthan med fru, postmästare Maja-Lisa Liäs från Handens postdistrikt, kyrkoherde Thorsten Magnusson m. fl. Dessutom deltog ett äkta par från Kymmendö, som rönt stor uppmärksamhet med sin närvaro. Det var »Gustens sondotter», Hjärdis Wahlström med make, postiljonen Rickard Wahlström. Som vanligt sades det många vackra ord om firarobjektet och dess verksamhet, som i begynnelsen hade mycket gemensamt med tullverket.

Stationsföreståndare Lola Waldaeus på det 200-årsjubilerande postkontoret i Dalarö fick bl. a. motta en jättebukett av blommor från postdirektionen.

Bland jubiléets högtidstalare märktes postdir. Knut Granquist och postmästare Maja-Lisa Liäs.

Fortsättning på nästa sida.

MASSOR AV FRIMÄRKEN

Stationsmästare Lola Waldaeus fick å postkontorets vägnar mottaga bl. a. en jättebukett med blommor av postdir. Granquist och av tulldir. Monthan en flera hundra år gammal sandströare. Det bjöds på kaffe med dopp och var och en fick en bit av jubileumstårterna. Vid kaffebordet blev det naturligtvis en hel del tal om posten i gamla tider och bl. a. drogs det många roliga historier med postal anknytning.

En sak som intresserade kunderna alldeles speciellt mycket den här dagen var, att påpassligt skicka vykort till alla vänner och bekanta. Vår för man gjorde detta var självklart för att få den åtråvärda jubileumsstämpeln

på korten och dessutom med högtidsdagens rätta datum. Många filatelisterna kommer fortfarande varje dag, till postkontoret i Dalarö för att skicka en jubileumsstämplad hälsning, endera till en bekant eller till sig själva. Fram till den 28 maj har man på postkontoret fått löfte om att använda stämpeln. Passa på — du har HB:s utgivningsdag på dig.

Brus.

Jubileumsbilder: KEITTELS FOTO

Som »madam Flod» ur Strindbergs »Hemsöborna» betjänade fru Maj Ek sina kunder under 200-årsdagen. Den lånade blåsan är — hör och häpna — »madam Flods» autentiska brudklänning.

EN 200-ÅRING ÄR VÄRD ATT FIRAS TVÅ GÅNGER

Postkontoret fyllde 200 år den 14 maj! Hela Dalarö var på benen och på väg till posten när klockan närmade sig nio. »En 200-åring kan man minsann fira två gånger,» tyckte alla, för alla var med och firade den 14 mars också då man celebrerade beslutet om inrättandet av ett Post Contoir i Dalarö. (Se PS nr 4.)

Solen sken, flaggor vajade och utanför postdörren stod lådbrevbärare Torsten Ek, iförd postuniform m/å, och tutade i posthornet när kunder och gäster steg in i lokalen som var pyntad som det anstår en 200-åring. I kassan satt... var det inte själva madam Flod från Kymmendö?! Vid närmare bekantskap visade det sig vara postkassör Maj Ek som dagen till ära var klädd i madam Flods bröllopsklänning. Den var utlånad av Gustens barnbarn, fru Hjördis Wahlström, som berättade att klänningen användes för första gången den 12 juni 1867 då madam Flod gifte sig med Karlsson.

Stationsmästare Lola Waldaeus var också klädd i 1800-talsdräkt och hon hade fullt bestyr med att både betjäna kunder, vara värdinna och ta emot blommor och presenter. Personalens popularitet bland kunderna

Blommor till värdinnan. Pd Knut Granquist överlämnar en stor bukett till stm Lola Waldaeus, »en så fin representant för Postverket,» som pd uttryckte det.

Besök från skärgården har man ofta på posten i Dalarö. Och när det var 200-årsjubileum fick man extra fint besök från Kymendö, Gustens barnbarn Hjördis Wahlström, som lånat ut madam Flods bröllopsklänning till postkassör Maj Ek. Fru Wahlström passade på att lära ut att Kymendö stavas med ett m. »August Strindberg stavade rätt», sa hon — och nu gör vi det också.

gick inte att ta miste på. »Det är så trevligt på postkontoret, och man går hit med förtjusning,» sade kyrkoherde Torsten Magnusson. Tulldirektör Olof Monthan, chef för tullmuseet i Dalarö, överlämnade en sandströare från 1700-talet till fru Waldaeus. Det var en påminnelse om det goda samarbete som alltid rått mellan post och tull i Dalarö, vars förste postmästare, Lars Filéen, både var tullinspektör och postmästare.

Förutom »hela Dalarö» var också postmästare Maja-Lisa Liäs och postdirektör Knut Granquist med på 200-årskalaset. Pd Liäs gav de närvarande intressanta glimtar ur Dalarös historia, såväl postala som allmänna. Pd Granquist överlämnade blommor till stm Waldaeus och minnesgåvor till tulldirektör Monthan och »jubileumsupptäckaren» Bertil Åkesson.

Och hela dagen var det fest på posten i Dalarö. Kaffe och tårta — med »200 år» i glasyr — serverades både framför och bakom disken. Man tittade på utställningen, anordnad av postmuseum, och vänner och bekanta fick förstas brev och vykort stämplade med specialstämpel.

Det var en nöjd men trött 200-åring som släckte lamporna den kvällen.

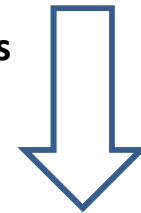

Postens sista lokal innan det gick över till att bli en postverksamhet på entreprenad 2006, s.k. "post-i-butik".

Postlokalen i hörnet av hyreshuset vid Dalarö torg.

Lite blandad fakta finns på följande sidor.

Ester Nyholm minne – 1927.

Innan bussarna kom till Dalarö gick postförsändelserna till och från Dalarö med mjölkbudet från Sanda och det hände även att posten transiterades Österhaninge berättar Ester Nyholm i Postens personaltidning nr 3/1957. Ester övertog postsysslan från sin far Johan Alfred Nyholm 1927.

E. N. hade dessförinnan tillsammans med sina syskon hjälp sin far med postarbetet och med att passa telefonväxeln som sköttes av familjen.

J.A.N. var kontrakterad av "Kongl. Generalpoststyrelsen" den 7 februari 1881 om handhavande av poststationen i Österhaninge. Kontraktet som var undertecknat av generalpostdirektör Wilhem Roos fastställde ett årligt arvode om 120 kr.

Oskar Fagerlind* minns:

Postlisa * ja, hon hade posten på entreprenad och hade någon anställd. Hon hade skinn på näsan. Det var bäst att inte bråka med henne. Då kunde man bli trakasserad av henne men egentligen var hon nog en väldigt snäll tant. När hon fyllde 50 år bjöd hon alla dalaröungdomar hem till sig. Alltså, hem till sig, det var villan som är restaurang och heter Mysingen.

Det var telegraf och post i samma hus på Postvägen 3 och uppepå var det en privatbostad.

- Oscar Fagerlind, f. 1909 d. 1980, sjökaptenen, mästrelotsen och konstnären, Dalarö Strandväg 13.
- Anna-Lisa Andersson.

Postmästare på Dalarö 1770 till 1915

Utdrag ur boken postkontor och postmästare av Ernst Grape (utgiven 1951) och Lars Liwendahls bok (utgiven 2013).

1. Lars Filéen (1770-1773)

F. 1707 d. 1773 18/1. Auskultant i Åbo hovrätt, 1739 antagen vid tullverket och tjänat där såsom kanslist, registrator och sekreterare, transporterad till Dalarö tullkammare 1766 9/9, överinspektor. Pm 1770 30/4.

Gift m. Catharina Maria Marker. f. 1715 d. 1802 20/1. Barn: bland dem märkes Johan Fredrik, faderns efterträdare.

2. Johan Fredrik Filéen (1773-1790)

F. 1753 d. 1790 21/8. Son till företrädaren. Tullskrivare. Pm 1773 15/4.

Gift 1:o 1777 2/10 på Dalarö m. Sigrid Charlotta Tidberg f. 1756.

1783; 2:o 1785 9/10 på Dalarö m. Hedvig Trolle f. 1763.

Anm. Anders Christian Darelus (1788-1791)

Han var aldrig ordinarie postmästare här, men förordnades 1788 28/5 till interimspostmästare under suspension för

J. F. Filéen. Förordnandet fortfor även efter Filéens död till 1791 i maj. Se pm nr 11 Vasa.

3. Åke Munthe (1791-1798)

F. 1759 23/10 i Lund; levde 1817. Föräldrar: professorn, kyrkoherden i Stångby och Walkärre Sven Johan Munthe, f. 1714 3/11 d. 1774 29/8 och Magdalena Ulrika Hellichius. Fil. mag., tullskrivare på Dalarö, tygskrivare och slottsvaktmästare på Dalarö Skans 1798 1/3. Pm 1791 26/3. Avsked 1798 8/1.

Gift 2 gånger, om 1:a giftet intet känt; 2:o 1813 29/8 på Foglarö m. Lovisa Ekendahl f. 1787 25/8 i Västerås d. 1829 27/2.

Barn: Johan Anders, f. 1799 17/7 ung. - Lovisa Charlotta f. 1808 18/11.

4. Johan Steffens (1798-1813)

F. 1750 1/1 d. 1813 7/3. Lotsinspektor. Pm 1798 8/1.

Gift m. Christina Catharina Windelbom, f. 1749 17/9 d. 1812 9/2. Barn: bland dem märkes Johanna Maria, gift m. faderns efterträdare.

5. Johan Peter Ammilon (1813)

F. i Skåne 1770 d. 1826. Föräldrar: trädgårdsmästaren Adam Gottleben Ammilon, f. 1732 3/11 i Malmö d. 1789 27/9, och Anna Dorotea Hogland, f. 1737 d. 1780 23/3. Pm 1813, men begärde s.å. avsked, förmodligen på grund av den ringa ersättningen. Se nr 8 här nedan.

Gift 1802 29/3 på Stora Dalarö m. Johanna Maria Steffens, f. 1783 i Stockholm d. 1835 12/12 på Dalarö, dotter till mannens företrädare.

6. Carl Magnus Dallass (1813)

Farmacie studiosus. Pm 1813 20/8. Avsked s.å.

7. Johan Åberg (1813 6/10-1814 13/6)

F. 1792 5/6 i Kila d. 1857 2/1. Fortifikationskassör å Dalarö. Pm 1813 6/10.

8. Johan Peter Ammilon (1814-1826)

Pm 1814 3/9. Se nr 5. Att Ammilon nu återkom såsom postmästare torde få tillskrivas den förhöjning av postmästaravlöningen, som vidtagits genom Kungl. Brev 1814 7/8. Överpostdirektören hade då i underdånig skrivelse »antytt, att en längre tids erfarenhet visat, att någon pålitlig person till post förvaltare å Dalarön ej kunnat erhållas mot de i stat anslagna löningsvillkor». Traktate, som vida översteg dessa, hade måst tilldelas personer, som förrättat tjänsten.

**Fortsättning på
nästa sida.**

9. Gustaf Adolf Svartström (1826-1840)

F. 1783 d. 1840 25/8 Lotsöverålderman. Var även löjtnant. Pm 1826 29/11. Gift 1822 9/4 m. Benedikta Gröndahl, f. 1803 24/12 i Malmö
Bland barnen märkes Sofia Laura Aurora, f. 1833 d. 21/9 1915.

10. Paul Christoffer Billing (1841-1844)

Pm Dalarö 1841 25/1. Se nr 15 Jönköping.

11. Georg August Bratt (1845-1872)

F. 1810 21/1 i Huggenäs d. 1872 24/3. Underlöjtnant, stationsbefälhavare för optiska telegrafverket.

Pm 1845 17/3. Han hade skött postmästartjänsten under vakans efter såväl Svartström som Billing och ofta under den senares förordnande på andra håll.

Gift 1835 31/5 m. Aurora Margareta von Heland, f. 1796 20/12 d.1883 12/4.

12. Wilhelm Hjalmar Lagerheim (1873-1889)

F. 1818 12/7 d. 1899 13/8. Föräldrar: generalkonsul Erik Julius Lagerheim, f. 1786 15/5 d. 1868 20/2 och Beata Charlotta af Segerström, f. 1788 11/3 d. 1866 15/6. Underlöjtnant vid Västmanlands regemente, löjtnant 1847, transport till Jämtlands fältjägarbatal 1853 8/1, kapten i armén 1858, telegrafkommissarie 1859. Pm 1873 9/10. Avsked 1889 13/11.

Gift 1861 23/8 m. Hedvig Augusta Been (i hennes 2:a gifte), f. 1818 6/8 d. 1875 14/1 (gift 1:o m. apotekaren F. T. Martelleur), dotter till grosshandlaren P. M. Been och C. M. Werlin. Barn: Nanny Cecilia Charlotta f. 1863 8/5 d. 1864 24/4. Postmatrikel 1883.

13. Johan Louis Westerståhl (1889-1894)

Tf. Pm Dalarö 1889 18/12. Se Pm nr 1 Stockholm 3.

14. Fredrik Wilhelm Hackzell (1894-1895)

Tf Pm här 1894. Se Pm nr 18 Umeå.

15. Karl Frans Axel Palmborg (1895-1902)

F. 1861 26/9. Eopx 1883 21/6, px 1897 8/12, tf Pm Grisslehamn 1894 30/3, Dalarö 1895 22/10. Avsked 1902 9/9.

Telegrafkommissarie i Ystad s.å. Gift 1889 m. Maria Christina Kjellman, f. 1861 28/1 d. 1932. Barn: (komplettering): Helen Marianne, f. 1893 13/1, gift m. grosshandlaren Joh. Hammar, Stockholm, Ebbe, f. 1894 15/3, telegrafkommissarie i Skövde, gift m. Birgit Elisabet Larsson, f. 1898 27/1, Arne, f. 1898 12/9, direktör i Stockholm, gift m. Märta Cleve. I Postmatrikel 1900.

16. Axel Victor Theorin (1903-1905)

Tf Pm Dalarö 1902 23/12. Se Pm nr 14 Borgholm.

17. Henrik Essén (1905-1908)

Pm Dalarö 1904 23/12. Se Pm nr 19 Ystad.

18. Per Reinhold Elfman (1908-1915)

Pm Dalarö 1908 11/4. Se Pm nr 19 Gränna.

19. Elisbet Andersson (1915-1957)

20. Judith Wallberg (1957-1959)

21. Viola B. Waldeus. Per Reinhold Elfman (1959-1983)

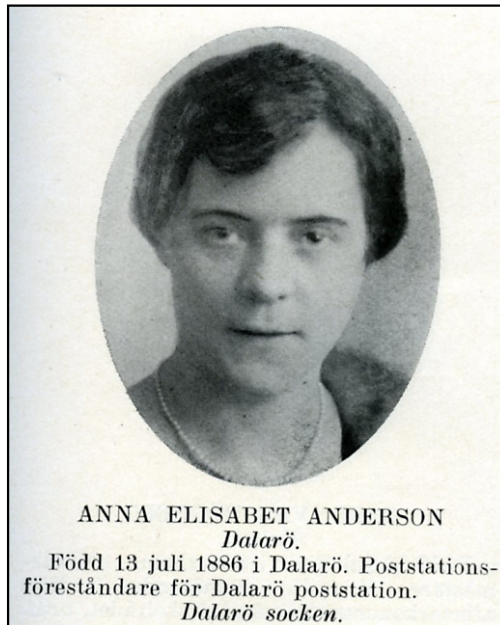
22. Ilona Väväng (1983-1998)

23. Elinor Carlbark (1998-2006)

24. Ingegerd Alexandersson (2006 Tills posten stängdes 2006).

**Paul Christoffer Billing
postmästare på Dalarö
1841-1844.**

ANNA ELISABET ANDERSON
Dalarö.
Född 13 juli 1886 i Dalarö. Poststations-
föreståndare för Dalarö poststation.
Dalarö socken.

**Anna Elisabet Andersson
f. 1886 d.1960.
Postmästare på Dalarö,
1915-1957.**

Postens lokaler 1986.

Se även DHF:bildanalyser:

2611 Postväska för Kommandanten.

757 Buss på linje 5.

A262 Vägnamn i Haninge.

365 Telegrafstationen på Dalarö.

2889 Buss och post till Dalarö torg.

3012 Postiljonsbrevlåda.

857 Postlådor.

3481 Posthelikopter.

Se även DHF:s redovisningar:

SC110 = Dvärgbacken 1.

SC119 = Telegrafstation vid Postvägen 3.

SC225 del 2 = Postbefordran och posthemman längs Dalarövägen.

I DHF:s bildsamling finns äldre frimärken och brev som har med Dalaröposten att göra.

May Ek postanställd på Dalarö arbetade i kassan och även en tid som brevbärare. Boende på Baldersvägen 47.

Några allmänna avslutande rader om postväsendet.

Brevhantering: Någon brevutdelning förekom vanligtvis inte i början av postväsendets införande, utan man fick bege sig till postanstalten för att hämta brev som väntade. På fasaden utanför postanstalten satt postmästaren upp en lista på brev som inkommit.

Normala öppethållande tider var enligt 1707-års förordning 8.00 - 12.00 och 14.00 - 17.00.

Brev skulle lämnas in 2 - 3 timmar innan postens avgång. Ämbetsbrev hade alltid företräde.

År 1850 fanns 302 postanstalter. Under året gjordes 7.078.730 försändelser.

År 1906 fanns i Sverige 3.084 fasta postanstalter. Antal försändelser under året utgjorde nära 372 miljoner, 203 miljoner brevpostförsändelser, nära 3 miljoner paket, 5,5 miljoner postanvisningar och 161 miljoner nummerexemplar av tidningar och tidskrifter.

Post-i-butik infördes den 1 okt 1996 och däri ingår posthanteringen.

Vill du veta mer om Postens verksamhet i Sverige; så rekommenderas ett besök på Postens museum – Lilla Nygatan 6 i Stockholm.

Sammanfattat 2023.